

**Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves
Kutatótársak!
Kedves Ünneplő Közönség!**

A tavalyi szegedi nyitóünnepség után idén szintén a magyar tudományosság egyik vidéki fellegvárában gyűltünk össze. Emlékezni és ünnepelni jöttünk Pécsre, a városba, amelyben a tudomány évszázadok óta jelen van. Ez az egyetemi város több legendás szellemi műhelynek adott otthont.

„Intézetünk nem rés, hanem bástya a nyugati tudomány frontján” – a Magyar Tudományos Akadémia egykori elnöke, az anatómus, idegtudós Szentágothai János idézte fel önéletírásában pécsi kutatócsoportjának ezt a jelmondatát, amelyben jó adag iróniával fordítottak egyet a kor ismert politikai szlogenjén. Szentágothai, aki 1946-tól 1963-ig volt a Pécsi Orvostudományi Egyetem professzora, idilli szigetként emlékezett vissza az itt eltöltött évekre, ahogy szép alliterációval fogalmazott: a „privát pécsi paradicsomra”.

Pécs számára, ahol az ország első, középkori egyetemét alapították, az egyetem identitásformáló erőt jelent, és meghatározza a város mindennapjait.

A városban nemcsak itt kutató tagjai és doktorai révén, hanem intézményesen is jelen van a Magyar Tudományos Akadémia, amely 1969-ben alapította meg a Pécsi Akadémiai Bizottságot. Pécsre az itt kutatók eredményei miatt folyamatosan figyel a hazai tudományos közösség, ma és a következő egy hónapban pedig remélhetőleg azok is, akik maguk ugyan nem művelik a tudományt, de akiknek az életét az eredményei szintén megkönnyítik.

Kedves Ünneplő Közönség!

Várhatóan holnap fogadja el az Országgyűlés azt a határozatát, amellyel a 2025. és 2026. évet a Magyar Tudomány Événé nyilvánítja. Az Országgyűlés ezzel nemcsak a magyar kutatók teljesítménye, hanem az 1825-ben alapított Magyar Tudományos Akadémiának a magyar nemzet és tudományosság érdekében tett két évszázados szolgálata előtt is tiszteleg.

„*Tudományos tanácsadás a társadalom szolgálatában*” – ez a mottója az idei tudományünnepi programsorozatunknak is. Jelzi, hogy a tudomány akkor tölti be a szerepét, ha a körülöttünk lévő világ minél pontosabb megismerésén túl hozzájárul az adott kor legsürgetőbb feladatainak megoldásához is. Mindennek alapja azonban a felfedező kutatás. Eredményes felfedező kutatás nélkül nem képzelhető el az új tudást korszerű módszerekkel terjesztő felsőoktatás és erre épül a folyamatosan bővülő tudást és állandóan fejlődő módszereket alkalmazó eredményes innovációs teljesítmény is.

A Magyar Tudomány Ünnepe programsorozatának összeállításakor mindig arra törekszünk, hogy a tudományos élet minél szélesebb horizontját mutassuk be. Persze az emberek többsége nem a tudomány elméleti problémafelvetéseire kíváncsi, hanem gyakorlati megoldásokat vár tőle: hatékonyabb gyógymódot, olcsóbb és környezetkímélőbb energiatermelést vagy éppen gyorsabb internetet.

Ahhoz azonban, hogy a tudomány művelőinek tanácsai nyitott fülekre találjanak, azt is el kell tudnunk magyarázni, hogyan működik a tudomány, hogyan születnek a hiteles eredmények. Melyek azok a szigorú szabályok, amelyeket tudományterülettől függetlenül minden magára valamit is adó kutató betart. Meg kell tudni értetnünk, meddig tart a tudomány, és hol kezdődik a felelőtlenség szinonimájaként is használható sarlatánság. A Magyar Tudomány Ünnepe e cél elérése szempontjából is fontos fórum.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A hagyományok követése nem zárja ki a törekvést az újdonságra – e két elv szem előtt tartásával állítottuk össze az idei tudományünnepi programot. Kezdjük az újdonságokkal: most először szerepelnek a tudományünnepi rendezvénysorozaton „önálló” rendezvénnyel az MTA nagy presztízsű, úgynevezett zászlóshajó programjai: a Lendület Program, valamint a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj. A november végi Lendület-napon mutatjuk be az idei nyerteseket is, akik önálló kutatócsoportot alapíthatnak a kiválósági program támogatásával. A Poszt-Covid Program keretében végzett interdiszciplináris kutatások feltárják a járvány okozta egészségügyi, pszichológiai, gazdasági társadalmi és jogi problémákat, és kiderül például, hogy milyen következményekkel járt az óvodáskorú gyerekek körében a Covid-19-járvány alatt megnövekedett digitális eszköz-használat.

Átfogó képet adunk a nemzeti kutatási programokról is. A Tudomány a Magyar Nyelvért Nemzeti Program kutatási eredményei megmutatják többek között, mit kezd a szövegekkel a kutató a legkorszerűbb digitális technológia birtokában, legyen szó szép- vagy szakirodalomról vagy éppen a helyesírásról. A Nemzeti Agykutatási Program rendezvényén az idegrendszer működésének és betegségeinek eddig ismeretlen összefüggései tárulnak fel. A Fenntartható Fejlődés és Technológiák Nemzeti Program egyik alprogramjának keretében pedig a fenntartható városoktól a megújuló energiaforrásokon át a hazai vízgazdálkodásig számos aktuális témáról lesz majd szó. .

Folytatódnak hagyományos, nagy sikerű programjaink is. A nagyközönségnek szóló tudomány-népszerűsítő előadás-sorozat, a Tudományünnep+ keretében választ kaphatnak az érdeklődők többek között arra, mi várható az Egyesült Államokban az elnökválasztás után, lesznek-e valaha az ember társai a robotok, vagy hogy hol van a szabad zene helye a kortárs művészetben. De szóba kerül Európa jövője és a fúziós erőművek működtetésének részletei is.

A tudományünnep első hetében, a Nők a tudományban című rendezvényünkön a kutatói pálya és a gyermekvállalás kérdéskörét tekintjük át a legilletékesebbek, vagyis a kutatónők bevonásával, a Tudomány és Parlament programunkon pedig a mesterséges intelligencia elterjedéséről és társadalmi hatásáról lesz szó. Szintén ezen a héten, szerdán, az Akadémia 199. évében a 200.-ról lesz szó. A szimpóziumon a bicentenáriumi évre való felkészülés jegyében az Akadémia és Könyvtára 200 éves Évfordulójának Megünneplését Előkészítő Elnökségi Bizottság mutatja be az ünnepi évvel kapcsolatos terveket.

Végül a hagyományoknak megfelelően, idén is komolyzenei hangversennyel, az Anima Musicae Kamarazenekar koncertjével zárul az egy hónapos programsorozat. A részletekről, az egyes rendezvényekről folyamatosan frissülő oldalunkon, a tudományunnepep.hu-n tudnak tájékozódni. Mivel a székház felújítása még nagy ütemben zajlik, idén ismét a budapesti Humán Tudományok Kutatóháza lesz a központi rendezvények helyszíne. Az itt tartott előadások pedig élőben és felvételen is megtekinthetők lesznek az Akadémia weboldalán, az mta.hu-n.

Kedves Kollégák!

Pécsen indul útjára a tudományünnepi rendezvénysorozat, de az egész országban jelen leszünk. Célunk, hogy idén is a lehető legtöbb emberhez juttassuk el személyesen vagy egyéb kommunikációs csatornákon a kutatók üzenetét. Azt, hogy a tudomány izgalmas és nem öncélú – a kutatók tanácsait érdemes megfontolni, mert végső feladatuknak a társadalom szolgálatát tekintik.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Mozgalmas és tartalmas egy hónap előtt állunk. Tartsanak velünk, gondolkozzunk, vitatkozzunk együtt!

Köszönöm a figyelmüket!